

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ «Біоетика»

1. Загальна інформація	
Назва факультету	факультет іноземних студентів
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	22 «Охорона здоров'я», 221 «Стоматологія», другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Назва дисципліни, код (електронна адреса на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького)	Біоетика ВБ 1.78, вибіркова компонента освітньо-професійної програми, bioethics.ua@gmail.com
Кафедра (назва, адреса, телефон, e-mail)	кафедра українознавства 79010, м. Львів, вул. Шимзерів, буд. 3а, bioethics.ua@gmail.com
Керівник кафедри (контактний e-mail)	доктор філологічних наук, доцент, Єщенко Тетяна Анатоліївна kaf_ukrlang@meduniv.lviv.ua
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	Перший рік навчання
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	Перший (осінній) семестр
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/ вибіркова)	Вибіркова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	Терешкевич Галина Тарасівна (с. Діогена), кандидат наук державного управління, доцент, bioethics.ua@gmail.com
Erasmus так/ні (доступність дисципліни для студентів у рамках програми Erasmus+)	Ні
Особа, відповідальна за силабус (особа, якій слід надавати коментарі стосовно силабуса, контактний e-mail)	Терешкевич Галина Тарасівна (с. Діогена), кандидат наук державного управління, доцент, bioethics.ua@gmail.com
Кількість кредитів ECTS	один кредит
Кількість годин (лекції/ практичні заняття/ самостійна робота студентів)	105 годин (лекції – 10 години, практичні заняття – 30 годин, самостійна робота студентів – 65 годин)
Мова навчання	українська, англійська

Інформація про консультації	щотижня у четвер після 3 пари (після 15.20)
2. Коротка анотація до курсу	
<p><i>Біоетика як навчальна дисципліна ґрунтується на висвітленні етичних проблем, пов'язаних з розвитком технологічних наук, біології, медицини; закладає основи теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо зміни в оцінці стану здоров'я населення, переосмислення взаємин лікар–пацієнт, ставлення до осіб із алкогольною та наркотичною залежністю, ВІЛ-інфікованих тощо; захисту прав ембріона людини, а також морального статусу понять: абортів та вирішення проблеми руйнівного постабортного синдрому, стерилізації, контрацепції та її альтернативи — природних методів розпізнавання днів плідності, репродуктивних технологій, біомедичних маніпуляцій, генної інженерії, клонування, експериментування на людині, трансплантації органів, евтаназії та її протидії — паліативного лікування; закладає основи здорового способу життя, пошани гідності людини, збереження життя та здоров'я людини від моменту запліднення до природної смерті, якості та ефективності діагностики, лікування, реабілітації та профілактики захворювань, збереження та зміцнення здоров'я населення</i></p>	
3. Мета і завдання курсу	
<p>1. Мета курсу - Метою вивчення навчальної дисципліни «Біоетика» є розкриття змісту, історичних коренів, засад та епістемології біоетики як науки, і на основі цього — висвітлення теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо зміни в оцінці стану здоров'я населення, пошани гідності людини як особистості та її розвитку в духовній, душевній і тілесній інтегральності, збереження людського життя від моменту запліднення до природної смерті, висвітлення проблем генної інженерії та біотехнологій з погляду біобезпеки.</p> <p>2. Завдання курсу - Курс покликаний підготувати грамотних, висококваліфікованих фахівців, які зорієнтовані на духовно-моральні цінності, з галузі «Охорона здоров'я», які досконало володіють основними положеннями, цінностями і засадами біоетики та біобезпеки; розумінням сутності біоетики як нової галузі науки, яка розглядає людину як особистість в її духовній, душевній та тілесній інтегральності, є відкритою для нових наукових знань, ґрунтується на моральних засадах, зорієнтованих на пошану гідності людини, її розвитку як особистості, збереження життя від моменту запліднення до природної смерті; вміють вирішувати ситуаційні задачі, використовувати соціологічні дослідження у формі анкетування, запобігати негативним явищам у виконанні професійних обов'язків, аналізувати нормативно-правові акти у системі охорони здоров'я щодо відповідності засадам біоетики</p> <p>3. Компетентності:</p> <p><i>інтегральної:</i></p> <p>Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/ або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p><i>загальних:</i></p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>	

<p>ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 11. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 12 Прагнення до збереження навколишнього середовища</p> <p>ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p><i>спеціальні (фахові, предметні):</i></p> <p>ФК 14. Немає.</p>		
4. Пререквізити курсу		
<p>Біоетика визначається інтегральним характером навчальної дисципліни, міждисциплінарним дискурсом, тісним зв'язком з комплексом природничих і гуманітарних дисциплін. Біоетика дає розуміння, як наука може слугувати на благо людині. Для успішного опанування курсу студент повинен володіти фактичним матеріалом з предметів природничого та гуманітарного циклу (зокрема: анатомія, патологічна фізіологія, фармакологія, філософія, політологія, акушерство і гінекологія, ембріологія, дитячі хвороби, геронтологія, правознавство, психологія тощо).</p>		
5. Програмні результати навчання		
Список результатів навчання		
Код результату навчання	Зміст результату навчання	Покликання на код матриці компетентностей (символ коду Програмного результату навчання у тандарті вищої освіти)
ПРН -16	Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб	ЗК-1, ЗК-2, ЗК-3, ЗК-4, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8, ЗК-9, ЗК-10, ЗК-11, ЗК-12, ЗК-13, ЗК-14, ЗК-15
ПРН-17	Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю	ЗК-1, ЗК-2, ЗК-3, ЗК-4, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8, ЗК-9, ЗК-10, ЗК-11, ЗК-12, ЗК-13, ЗК-14, ЗК-15
ПРН - 18	Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень	ЗК-1, ЗК-2, ЗК-3, ЗК-4, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8, ЗК-9, ЗК-10, ЗК-11, ЗК-12, ЗК-13, ЗК-14, ЗК-15
ПРН - 19	Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності	ЗК-1, ЗК-2, ЗК-3, ЗК-4, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8, ЗК-9, ЗК-10, ЗК-11, ЗК-12, ЗК-13, ЗК-14, ЗК-15
Формат курсу (вказіть очний, або заочний)	очний	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп

Лекції	10	1		
Практичні заняття	30	Всі рупи, навчання відбувається в 1 групі		
Самостійна робота студентів	65	Всі групи, навчання відбувається в 1 групі		
7. Тематика та зміст курсу				
Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату	Викладач
Л (лекція)	Тема 1. Теоретико-методологічні засади біоетики. Людське життя як неповторна цінність.	Історичні корені біоетики. Визначення біоетики. Епістеміологічний статус біоетики (міждисциплінарність). Основні моделі біоетики. Сутність персоналістичної моделі біоетики. Право на життя. Біоетика про статус людського ембріона. Розуміння людської особи та її гідності. Людина в контексті біблії та вчення церкви.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

Л (лекція)	<p>Тема 2. Проблеми аборту. Вирішення проблеми постабортного синдрому в контексті біоетики. Евтаназія з погляду біоетики її протидія — паліативне лікування.</p>	<p>Лібералізація абортів як наслідок абортивної культури і морального занепаду суспільства та причина демографічної кризи. Класифікація абортів та їх оцінка з погляду біоетики. Критерій етичної дозволеності пренатального обстеження. Хірургічні методи аборту. Фармакологічні методи (медикаментозний аборт). Визначення, корені, симптоми, розв'язання проблеми постабортного синдрому в контексті біоетики. Етична оцінка евтаназії. Евтаназія і право на життя: стан законодавчого регулювання в Україні. Особливості паліативної терапії.</p>	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)
П- (практичне заняття)	<p>Тема 1. Історичні корені біоетики. Епістемологія та етико-культурні корені біоетики. Філософські основи біоетики. Право на життя від моменту запліднення. Біоетична концепція демографії. Проблеми аборту</p>	<p>Чинники виникнення біоетики. Визначення біоетики. Метод дослідження у біоетиці. Закон моральний і закон цивільний. Течії (види) біоетики. Сутність персоналістичної біоетики. Епохи становлення медичної етики (домодерна, модерна, постмодерна). Біоетика і медичний патерналізм. Сфери</p>	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

		<p>та нарями біоетики. Спорідненість біоетики з деонтологією в медицині. Біоетика у процесі становлення національної системи охорони здоров'я в Україні. Засади біоетики у реалізації покликання лікаря. Міждисциплінарність біоетики. Біомедичний, психологічний, соціологічний та юридичний аспекти з точки зору епістемологічного статусу біоетики. Основні моделі біоетики. Філософське обґрунтування етичного судження в біоетиці. Принципи і засади персоналістичної біоетики. Співпраця (співучасть) в злочині. Персоналістична етика лікарської чесноти Е. Пеллеґріно і Д. Томазма. Принципіалізм (північно-американська модель біоетики) Т. Біачемпа і Дж. Чілдреса. Засади біоетики принципіалізму. Контрактуалізм Дж. Енгелгардта. Нова модель П. Сінгера. Креаціонізм і персоналізм як теоретичне підґрунтя біоетики.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Недосконалість матеріалістичного розуміння людини.</p> <p>Відображення сутності біоетики у вченні Томи Аквінського та в неотомізмі.</p> <p>Релігійний екзистенціалізм.</p> <p>Феноменологічна концепція тілесності.</p> <p>Філософська антропологія про сутність людини.</p> <p>Життя як цінність.</p> <p>Біоетика про статус людського ембріона.</p> <p>Людина в контексті Біблії та вчення Церкви. Стаття людини. Стаття і гендер. Ранні етапи розвитку людини.</p> <p>Право людини на життя від моменту запліднення: а) аборт — порушення основного права людини на життя; б) права людини і новітні репродуктивні технології. Їх оцінка в контексті біоетики; в) право на життя в контексті прав людини. Гідність і недоторканість людського життя від моменту запліднення до природної смерті.</p> <p>Лібералізація абортів як наслідок абортивної культури і морального занепаду суспільства та причина демографічної кризи.</p> <p>Класифікація абортів та їх оцінка з погляду біоетики.</p> <p>Критерій етичної</p>		
--	--	--	--	--

		<p>дозволеності пренатального обстеження.</p> <p>Хірургічні методи абортів.</p> <p>Фармакологічні методи (медикаментозний аборт). Вирішення проблеми постабортного синдрому в контексті біоетики.</p>		
<p>П (практичне заняття)</p>	<p>Тема 2.</p> <p>Контрацепція та її альтернатива – природні методи розпізнавання днів плідності. Біоетична концепція охорони життя людини. Проблеми допоміжних репродуктивних технологій та їх альтернатива – НаПроТехнології. Біоетична неприпустимість продукування та використання живих людських ембріонів для отримання стовбурових клітин. Шлях до можливості клонування людини – знецінення гідності людського розмноження та ембріону. Основи біобезпеки. Інформована згода та експериментування на людині Маніпуляції з психічним здоров'ям людини</p>	<p>Невідповідність методів контрацепції природі людської особи та її гідності.</p> <p>Класифікація засобів контрацепції та їх оцінка з погляду біоетики.</p> <p>Біоетична оцінка безпосередньої та опосередкованої стерилізації.</p> <p>Природні методи розпізнавання днів плідності.</p> <p>Біоетичні основи утримання від дошлюбних і позашлюбних статевих стосунків.</p> <p>Біоетичні проблеми репродуктивних технологій.</p> <p>Допоміжні репродуктивні технології як загроза людському життю та гідності людини.</p> <p>Нормативно-правові акти України щодо репродуктивних</p>	<p>ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		<p>технологій. Критерій етичної дозволених допоміжних прокреативних технологій. Альтернатива допоміжних репродуктивних технологій — НаПроТехнології</p> <p>Гідність людської істоти як особистості від моменту запліднення. Неприпустимість фетальної терапії з позиції біоетики. Клонування. Методи клонування. Штучне розмноження без гамет. Аргументи біоетики проти можливості клонування людини. Життя клітин у людському організмі. Проблеми біомедичних маніпуляцій та генної інженерії в контексті гідності людини, її цілісності та ідентичності. Небезпека застосування новітніх біотехнологій в контексті біоетики. Проблеми біомедичних маніпуляцій та генної інженерії</p>	
--	--	---	--

		<p>в контексті біобезпеки.</p> <p>Критерії етичної дозволених.</p> <p>Нормативно-правові акти щодо поводження з ГМО та застосування технологій генної інженерії в контексті біобезпеки.</p> <p>Поводження з ГМО в контексті забезпечення біологічної та генетичної безпеки.</p> <p>Небезпечність застосування генетично модифікованих організмів для людини і довкілля.</p> <p>Небезпечне харчування.</p> <p>Проблеми впровадження нанотехнологій та наслідки їх застосування для людини та навколишнього середовища.</p> <p>Проблеми нанобезпеки в контексті біоетики.</p> <p>Людина і довкілля.</p> <p>Етичні вимоги до проведення експериментів на людині.</p> <p>Класифікація досліджень.</p> <p>Основні нормативно-правові акти стосовно</p>		
--	--	---	--	--

		<p>експериментальних досліджень. Етичні комітети, їх рівні, функції та характеристики. Інформована згода як головна засада медичного експерименту. Нагляд за досліджуваними ліками як попередження можливих негативних їх наслідків використання. Виробництво ліків-сиріт фармацевтичними фірмами в контексті державного фінансового стимулювання. Підстави використання плацебо в контексті експериментування. Умови етичної дозволеності. Проблема експериментування на людських зародках і ембріонах в контексті визнання гідності людської особистості у пренатальній фазі розвитку. Маніпуляції з психічним здоров'ям людини.</p>		
П (практичне заняття)	Тема 3. Біоетика і трансплантація органів. Ксенотрансплантація з	Труднощі та успіхи трансплантології. Проблеми	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

	<p>точки зору біоетики. Проблема евтаназії в контексті біоетики. Альтернатива евтаназії – паліативне лікування</p>	<p>дарування органів і тканин у контексті біоетики. Трансплантація та ідентичність людської особи. Проблема діагностування смерті. Інформована згода і трансплантація органів. Проблеми призначення дарованих органів у контексті біоетики. Загальні етичні засади трансплантології та їх відображення у міжнародному і внутрішньодержавному законодавствах. Історія та сучасний стан розвитку ксенотрансплантації. Рушійні сили та позитивні моменти. Можливі негативні наслідки, перешкоди та перестороги. Засади біоетики в галузі ксенотрансплантації. Смерть як суспільний феномен. Евтаназія з погляду біоетики. Етична оцінка евтаназії. Евтаназія і право</p>		
--	--	---	--	--

		<p>на життя: стан законодавчого регулювання в Україні. Моральні проблеми самогубства. Особливості паліативної терапії. Біоетичні проблеми реанімації.</p>		
<p>П (практичне заняття)</p>	<p>Тема 4. Стан і перспективи розвитку біоетики в Україні. Вплив біоетики на ефективність діяльності органів та установ системи охорони здоров'я України. Біоетичний аспект боротьби з алкоголізмом. Тютюнозалежність як проблема біоетики. Проблема профілактики наркоманії та реабілітації і ресоціалізації наркозалежних. Профілактика СНІДу та лікування хворих на СНІД в контексті біоетики. Біоетика і соціальні проблеми.</p>	<p>Організаційні заходи з впровадження біоетики в Україні. Діяльність інституцій з біоетики в Україні. Співпраця з міжнародними організаціями в галузі біоетики. Сфера компетенції Інституту біоетики імені Ярослава Базилевича. Внесок завідувача кафедри організації і управління охорони здоров'я, доцента Ярослава Базилевича у розвиток біоетики в Україні (зі спогадів автора). Досвід викладання біоетики у Львівському національному медичному університеті</p>	<p>ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		<p>імені Данила Галицького.</p> <p>Комітети з біоетики: функції і характеристики.</p> <p>Типи комісій з біоетики.</p> <p>Міжнародні організації з питань охорони здоров'я та їх вплив на формування законодавства в Україні.</p> <p>Криза в галузі права людини на життя. Недоліки українського законодавства щодо захисту гідності людини.</p> <p>Алкоголізм як психофізична патологія та соціальна проблема. Заходи державних органів щодо подолання алкоголізму.</p> <p>Громадські антиалкогольні організації та подолання алкоголізму в контексті біоетики.</p> <p>Загроза тютюнокуріння життю та здоров'ю.</p> <p>Заходи подолання проблеми тютюнозалежності в контексті біоетики.</p> <p>Небезпека наркоманії.</p> <p>Програми профілактики наркоманії.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Зарубіжний досвід профілактики та боротьби з наркозалежністю.</p> <p>Природа виникнення СНІДу та перебіг цього захворювання.</p> <p>Шляхи передачі ВІЛ-інфекції.</p> <p>Профілактика СНІДу та лікування хворих на СНІД в контексті біоетики.</p> <p>Визначення поняття “здоров’я” та проблеми хвороби в біоетиці.</p> <p>Погляди на вакцинацію у світлі біоетики.</p> <p>Гомеопатія і біоетика.</p> <p>Гомосексуалізм як проблема біоетики.</p> <p>Транссексуалізм і корекція статевої ідентифікації.</p> <p>Війна як антигуманне явище. Головні мотиви проти смертної кари.</p> <p>Вплив засобів масової інформації на формування біоетичного мислення особистості.</p>		
СРС (самостійна робота)	Тема 1. Підготовка до першого практичного заняття — теоретична підготовка	Знання про сутність біоетики як науки. Знання та розуміння основних понять та	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

	<p>та опрацювання практичних навичок</p>	<p>засад біоетики, біологічний і антропологічний статус людського ембріону, законодавча база, що стосується гідності та недоторканості людського життя з моменту запліднення до природної смерті, причини, сутність, методи, наслідки штучного аборту як біоетичного і соціально-духовного явища та як порушення основного права на життя, - природний метод розпізнавання днів плідності тощо.</p> <p>Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомих причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів відповідальної державної демографічної політики</p> <p>Вміння визначати причини, сутність, наслідки конкретних життєвих (професійних) проблем у світлі персоналістичної біоетики</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність</p> <p>Навички міжособистісної комунікації на засадах поваги та любові до людини</p> <p>Готовність спілкування з представниками різних націй, релігій, культур на засадах толерантності, поваги та любові до усіх людей</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність робити вибір за голосом сумління і на користь людини, нести моральну відповідальність за професійну діяльність</p> <p>Здатність реалізовувати проекти охорони материнства і дитинства на засадах біоетики захисту інтересів людей, які зазнають дискримінації</p>	<p>ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19</p>	
<p>СРС (самостійна робота)</p>	<p>Тема 2. Підготовка до другого практичного заняття — теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок</p>	<p>Знання про можливості розв’язання проблемних ситуацій з позиції персоналістичної біоетики</p>	<p>ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		<p>Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомих причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів відповідальної державної демографічної політики</p> <p>Вміння знаходити відповідні логічні зв'язки, подібності між цінностями та засадами біоетики і конкретними життєвими та професійними ситуаціями</p> <p>Здатність знаходити відповідні логічні зв'язки між засадами біоетики та актуальними викликами перед сучасною освітою, наукою, медициною біологією, правом.</p> <p>Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Готовність комунікувати на засадах рівності та поваги обох статей, вибудовування особистих відносин на засадах свободи і відповідальності</p> <p>Здатність знаходити відповіді на важливі життєві питання з позицій персоналістичної біоетики</p> <p>Готовність ініціювати та реалізовувати етично-просвітницькі здоров'язберігаючі проекти для дітей, молоді, жінок, людей з особливими потребами</p>		
СРС (самостійна робота)	<p>Тема 3. Підготовка до третього практичного заняття — теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок</p>	<p>Знання про рівність людей обох статей та їх відмінність, високий статус жінки у контексті персоналістичної біоетики цінність, гідність та недоторканність людського життя від моменту запліднення до Богом призначеного відходу (природної смерті)</p> <p>Аналізувати складні медико-соціальні проблеми та швидко приймати рішення; використовувати різні види інформаційних ресурсів біоетичного спрямування</p>	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

		<p>Навички спілкування та співпраці з людьми в умовах нерозв'язаних проблем</p> <p>Навички комунікації з урахуванням потреб людей, заохочення до включення у спільну діяльність задля важливої мети</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність показувати власний приклад переміни, виправлення та недопущення попередніх негативних дій</p> <p>Готовність приймати базовані на цінностях біоетики рішення з метою розв'язання проблем та нести за них відповідальність</p>		
СРС (самотійна робота)	Тема 4. Підготовка до четвертого практичного заняття — теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	<p>Знання і розуміння основних етичних понять щодо тенденцій та проблем розвитку духовності людини і суспільства</p> <p>Знання та розуміння рівного статусу різних народів у світлі біоетики</p> <p>Здатність знаходити відповідні логічні зв'язки між засадами біоетики та актуальними викликами перед сучасною освітою,</p>	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

		<p>наукою, медициною біологією, правом.</p> <p>Навички комунікації з метою сприяння духовному розвитку та вдосконаленню різних груп людей – пацієнтів, колег тощо</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність створювати нові пропозиції до концепції розвитку сфери охорони здоров'я з урахуванням засад біоетики</p> <p>Готовність організувати людей та відповідати за результат досягнення спільної мети</p>		
СРС (самостійна робота)	Тема 5. Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: біоетична концепція демографії.	Знання та розуміння основних понять та засад біоетики, біологічний і антропологічний статус людського ембріону, законодавча база, що стосується гідності та недоторканості людського життя з моменту запліднення до природної смерті, причини, сутність, методи, наслідки штучного абортів як біоетичного і соціально-духовного явища та як порушення основного права на життя, - природний метод розпізнавання днів плідності тощо.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

		<p>Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомих причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів відповідальної державної демографічної політики.</p> <p>Вміння визначати причини, сутність, наслідки конкретних життєвих (професійних) проблем у світлі персоналістичної біоетики</p> <p>Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність</p> <p>Навички міжособистісної комунікації на засадах поваги та любові до людини</p> <p>Готовність спілкування з представниками різних націй, релігій, культур на засадах толерантності, поваги та любові до усіх людей</p>	<p>ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19</p>	
--	--	--	--	--

		<p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність робити вибір за голосом сумління і на користь людини, нести моральну відповідальність за професійну діяльність</p> <p>Здатність реалізовувати проекти охорони материнства і дитинства на засадах біоетики захисту інтересів людей, які зазнають дискримінації</p>		
<p>СРС (самостійна робота)</p>	<p>Тема 6. Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: стать і гендер.</p>	<p>Знання про можливості розв'язання проблемних ситуацій з позиції персоналістичної біоетики</p> <p>Розуміння статевої з позиції біоетики. Оцінка гендерної політики як деструктивного явища.</p> <p>Формування пошани до статевої людини через просвітницьку діяльність.</p> <p>Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо розуміння людської статевої, зміцнення інституту сім'ї.</p> <p>Вміння знаходити відповідні логічні</p>	<p>ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19</p>	<p>доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)</p>

		<p>зв'язки, подібності між цінностями та засадами біоетики і конкретними життєвими та професійними ситуаціями</p> <p>Здатність знаходити відповідні логічні зв'язки між засадами біоетики та актуальними викликами перед сучасною освітою, наукою, медициною біологією, правом.</p> <p>Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність комунікувати на засадах рівності та поваги обох статей, вибудовування особистих відносин на засадах свободи і відповідальності</p> <p>Здатність знаходити відповіді на важливі життєві питання з позицій персоналістичної біоетики</p> <p>Готовність ініціювати та реалізовувати етично-просвітницькі здоров'язберігаючі проекти для дітей, молоді, жінок,</p>		
--	--	---	--	--

		людей з особливими потребами		
СРС (самостійна робота)	Тема 7. Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: біоетика та біобезпека.	Знання про можливості розв'язання проблемних ситуацій з позиції персоналістичної біоетики Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомих причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів відповідальної державної демографічної політики Вміння знаходити відповідні логічні зв'язки, подібності між цінностями та засадами біоетики і конкретними життєвими та професійними ситуаціями Здатність знаходити відповідні логічні зв'язки між засадами біоетики та актуальними викликами перед сучасною освітою, наукою, медициною біологією, правом.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

		<p>Вміння вербально представити людям певну ідею, переконливо аргументувати її доцільність та корисність</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність комунікувати на засадах рівності та поваги обох статей, вибудовування особистих відносин на засадах свободи і відповідальності</p> <p>Здатність знаходити відповіді на важливі життєві питання з позицій персоналістичної біоетики</p> <p>Готовність ініціювати та реалізовувати етично-просвітницькі здоров'язберігаючі проекти для дітей, молоді, жінок, людей з особливими потребами</p>		
СРС (самостійна робота)	Тема 8. Проблеми демографічної політики з позиції біоетики.	Знання про досвід просвітницької та профілактичної роботи серед людей щодо запобігання абортам та з вагомих причин планування сім'ї (з використанням природного методу розпізнавання днів плідності) із збереженням її духовного, душевного та фізичного здоров'я; нових заходів	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

		<p>відповідальної державної демографічної політики.</p> <p>Аналізувати складні медико-соціальні проблеми та швидко приймати рішення; використовувати різні види інформаційних ресурсів біоетичного спрямування</p> <p>Навички міжособистісної комунікації на засадах поваги та любові до людини</p> <p>Готовність робити вибір за голосом сумління і на користь людини, нести моральну відповідальність за професійну діяльність</p>		
СРС (самотійна робота)	<p>Тема 9.</p> <p>Індивідуальна СРС: доповіді студентів на секції біоетики щорічних студентських наукових конференцій; підготовка до підсумкового контролю засвоєння модуля (заліку)</p>	<p>Знання про рівність людей обох статей та їх відмінність, високий статус жінки у контексті персоналістичної біоетики цінність, гідність та недоторканність людського життя від моменту запліднення до Богом призначеного відходу (природної смерті)</p> <p>Аналізувати складні медико-соціальні проблеми та швидко приймати рішення; використовувати різні види інформаційних</p>	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	доц. Терешкевич Г.Т. (с. Д.)

		<p>ресурсів біоетичного спрямування</p> <p>Навички спілкування та співпраці з людьми в умовах нерозв'язаних проблем</p> <p>Навички комунікації з урахуванням потреб людей, заохочення до включення у спільну діяльність задля важливої мети</p> <p>Навички співпраці у малих групах</p> <p>Готовність показувати власний приклад переміни, виправлення та недопущення попередніх негативних дій</p> <p>Готовність приймати базовані на цінностях біоетики рішення з метою розв'язання проблем та нести за них відповідальність</p>		
--	--	--	--	--

Система організації занять, використання інтерактивних методів, навчальні технології, що використовуються для передавання та засвоєння знань, умінь і навичок.

Система організації занять

- *за джерелами знань*: методів вербальної передачі і слухового сприйняття учбової інформації (лекція, бесіда, пояснення, дискусія); методи наочної передачі і зорового сприйняття учбової інформації (показ і демонстрація слайдів, таблиці, малюнки, вивчення літературних та інших джерел учбової інформації; застосування наочних засобів навчання); методи передачі учбової інформації за допомогою практичних дій (виконання практичних робіт, вирішення ситуаційних задач, опанування практичних навичок і вмінь).

- *за рівнем самостійної розумової діяльності*: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький (вирішення ситуаційних задач, підготовка наукових доповідей)

Використання інтерактивних методів: проблемно-орієнтований метод; метод індивідуальних навчально; дослідних та практичних завдань; метод конкурентних груп; метод тренінгових технологій; метод “ділової гри” ; метод “мозкового штурму”

При проведенні практичних занять використовуються такі методи навчання: *діагностування* (бесіда, спостереження, тестування, творчі та самостійні роботи);

інформування (демонстрація, консультування, розповідь, групове навчання, тестовий контроль); *самостійна робота* (дослідження наукових та інформаційних джерел); *практична робота* (виконання тренувальних вправ та завдань); *розвиток творчої діяльності* (здійснення біоетичних розвідок); *операційний метод* (ділові ігри, самокритика, розв'язання комунікативних ситуацій), *інтерактивний метод* (мозковий шторм тощо), *розв'язування навчальних кейсів, ситуативних задач, воркшопів.*

8. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять: перевірка виконаних письмових завдань, тестова перевірка знань. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Остаточна оцінка за поточну навчальну діяльність виставляється за 4-ри бальною (національною) шкалою

Код результату навчання	Код виду занять	Спосіб верифікації результатів навчання	Критерії зарахування
Л, п, СРС	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	<p>Видами навчальної діяльності студентів є:</p> <p>а) лекції</p> <p>б) практичні заняття</p> <p>в) самостійна робота студентів (СРС)</p> <p>Тематичні плани лекцій, практичних занять, СРС забезпечують реалізацію в навчальному процесі всіх тем, які входять до змісту програми.</p> <p><i>Лекційний курс</i> складається з 2-ох лекцій. Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання біоетики. Під час лекцій у студентів формуються теоретичні базові знання, забезпечується мотиваційний компонент і загально-орієнтовний етап оволодіння науковими знаннями під час самостійної роботи. У лекційному курсі максимально використовуються різноманітні дидактичні засоби – мультимедійні презентації, навчальні кінофільми, слайди.</p>	<p>«5» (відмінно) - лідер. Студент глибоко і твердо засвоїв матеріал, послідовно, грамотно і логічно його викладає. При цьому у студента не виникає труднощів при зміні завдання. Вільно справляється із задачами, питаннями та іншими видами використання знань, вірно обґрунтовує прийняття рішення.</p> <p>Студент точно сформулював, правильно чітко обґрунтував відповідь.</p> <p>Студент виконує практичні навички різного ступеня складності. Оволодів практичними навичками, що передбачені програмою.</p> <p>Лідер. Студент багатостороннє комунікативний, вміє співпрацювати з товаришами в команді, має навички кооперованої навчальної діяльності з відповідними змінами ролі і функцій, охоче навчає інших студентів. Швидко приймає вірне рішення в складній ситуації, володіє креативним мисленням, може</p>

СРС	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	<p><i>Семінарські заняття</i> спрямовані на контроль засвоєння теоретичного матеріалу, формування практичних вмінь та навичок, а також уміння аналізувати й застосовувати одержані знання для вирішення практичних завдань. Кожне заняття розпочинається з тестового контролю з метою оцінки вихідного рівня знань і визначення ступеня готовності студентів до заняття. Викладач визначає мету заняття та створює позитивну пізнавальну мотивацію; відповідає на запитання студентів, які виникли під час СРС за темою заняття. Основний етап заняття полягає у виконанні практичної роботи. Студенти простежують історичні корені біоетики. Аналізують, визначення біоетики. Епістеміологічний статус біоетики (міждисциплінарність). Основні моделі біоетики. Сутність персоналістичної моделі біоетики. Право на життя. Біоетика про статус людського ембріона. Розуміння людської особи та її гідності. Людина в контексті біблії та вчення церкви, вирішують типові ситуаційні задачі, задачі з проблем біоетики. На заключному етапі заняття з метою оцінки засвоєння студентом теми йому пропонується дати відповідь на ситуаційні задачі. Викладач підводить підсумок заняття, дає</p>	<p>вірно оцінити та аналізувати отриманий результат, намагається виявляти самостійність, проявляє відповідальність за точність і своєчасність дій, добре усвідомлює ситуацію в якій опинився, вміє оцінити свою роботу і роботу інших, здатен використовувати знання і вміння в конкретній ситуації, швидко адаптується до нової ситуації, має творчий підхід до вирішення проблем;</p> <p>«4» (добре) - студент твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає його, не допускає суттєвих помилок у відповіді, вірно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач.</p> <p>Точно сформульована, але не повністю обґрунтована відповідь, допущені несуттєві неточності.</p> <p>Студент виконує практичні навички, але допускає не значні, непринципові помилки (відчуває складнощі лише у найтяжчих випадках). Допускає помилки, які не суттєво вплинуть на результат</p> <p>Студент комунікативний, взаємодіє і навчає інших студентів, має навички співпраці в групі. Швидко приймає вірне рішення в складній ситуації, може правильно оцінити та аналізувати отриманий результат, намагається виявляти самостійність і відповідальність за точність і своєчасність дій, добре усвідомлює ситуацію в якій опинився, вміє оцінити роботу інших, здатен використовувати знання та вміння в конкретній ситуації, швидко адаптується до нової ситуації.</p>
-----	--------------------------------------	---	---

		<p>студентам завдання для самостійної роботи, вказує на основні питання наступної теми і пропонує список рекомендованої літератури. Тривалість практичного заняття складає 2 академічних години.</p>	<p>«3» (задовільно) - студент має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, недостатньо правильно формує, порушує послідовність у викладенні матеріалу.</p> <p>Виникли труднощі при обґрунтуванні відповіді, виправлені студентом за допомогою викладача, відповідь неповна.</p> <p>Студент в процесі виконання практичних навиків допускає суттєві помилки, відчуває складнощі у простих випадках (відповіді неповні, допущені неточності, навик вироблений в мінімальному обсязі, вміння не сформовані).</p> <p>Студент має низький рівень активності, не виявляє бажання співпрацювати з товаришами по команді, може правильно, але не повно оцінити отриманий результат після допомоги, не проявляє самостійності. Повільно адаптується до нової ситуації.</p> <p>«2» (незадовільно) – студент не знає частини програмного матеріалу. Допускає суттєві помилки, невпевнений у відповіді.</p> <p>На завдання задачі відповіді не дано.</p> <p>Студент має низький рівень активності, переважає репродуктивна діяльність за майже повної відсутності самостійності і творчості, важко адаптується в нових умовах, не завжди налагоджує контакт при роботі в групі. Важко адаптується до нової ситуації.</p>
СРС	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	Тестова перевірка знань	Самостійна робота оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента.

Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування
Залік	<p>Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні навчальної дисципліни, становить 200 балів.</p> <p>Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни, повинна становити 120 балів.</p> <p>Розрахунок кількості балів, проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:</p> $x = \frac{CA \times 120}{5}$	

9. Політика курсу
<i>Політики академічної доброчесності, націєцентричності і політичної заангажованості, формування лікаря як державотворця</i>
10. Література
<p>Рекомендована література</p> <p>Основна література:</p> <p>Терешкевич Г.Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник. Тернопіль: ТДМУ, 2021. 400 с.</p> <p>Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Київ: Велес, 2005. 48 с. (Серія видань "Офіційний документ").</p> <p>Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2001. № 25–26. ст. 131.</p> <p>Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2002. № 21-22. ст.135.</p> <p>Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. <i>Відомості Верховної Ради</i>. 2003. № 40–44. ст. 356.</p> <p>Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження споживання продажу пива та слабоалкогольних напоїв" від 21.01.2010 № 1824-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2010. № 11. ст. 111.</p> <p>Закон України "Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів" від 31.05.2007 № 1103-V. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2007. № 35. ст. 484.</p> <p>Закон України "Про заборону репродуктивного клонування людини" від 14.12.2004 № 2231-IV. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2005. № 5. ст. 111.</p> <p>Закон України "Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту та соціальний захист населення" від 23.12.2010 № 2861-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 30. ст. 274.</p> <p>Закон України "Про затвердження Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009–2013 роки" від 19.02.2009 № 1026 VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2013. № 17. ст. 157.</p> <p>Закон України "Про захист населення від інфекційних хвороб" від 06.04.2000 № 1645-III. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. № 29. ст. 228.</p> <p>Закон України "Про захист тварин від жорстокого поводження" від 21.02.2006 № 3447-IV. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2006. № 27. ст. 230.</p>

Закон України “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними” від 08.09.2011 р. № 3712-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 15. ст. 99.

Закон України “Про лікарські засоби” від 04.04.1996 № 123/96. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 22. ст. 87.

Закон України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» від 16.07.1999 № 1007-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 41. ст. 377 – втратив чинність. і. Закон України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині», який вступив в дію з 01.01.2019 року, від 17.05.2018 № 2427-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 06. 07. 2018. № 51. Ст.15.

Довгострокова програма поліпшення становища жінок, сім’ї, охорони материнства і дитинства, схвалена Постановою Кабінету Міністрів України № 431 від 28.07.1992 р.

Про порядок штучного переривання вагітності: Постанова Кабінету Міністрів № 992 від 16.03.2000 р.

Наказ Міністерства охорони здоров’я України: “Про затвердження Інструкції до лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань і типового положення про комісію з питань етики” № 281 від 01.11.2000 р.

Наказ Міністерства охорони здоров’я України: “Про затвердження Порядку проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань і Типового положення про комісію з питань етики” № 66 від 13.02.2006 р.

Основи законодавства України про охорону здоров’я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2802-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 4. Ст. 19.

Директива 98/44/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 6 липня 1998 р. про правову охорону біотехнологічних винаходів / Офіційний вісник ЄС, L213, 30 липня 1998 р. С. 13–21

Святе Письмо Старого та Нового Заповіту (повний переклад, здійснений за єврейськими, арамейськими та грецькими текстами) / о. І. Хоменко. Львів: Місіонер, 2021. 1460 с.

Катехизм Католицької Церкви. Повний текст і теологічний коментар / за ред. Р. Фізикелли. Casale Monferrato: PIEMME, 2021. 1280 с.

Іван Павло II. Енцикліка Євангеліє життя (Evangelium Vitae). 25 березня 1995. Ватикан. 1995. 192 с.

Хартія працівників охорони здоров’я / Папська Рада до справ душпастирства в охороні здоров’я. Львів: Медицина і право, 2010. 111 с.

Допоміжна література:

Терешкевич Г. Т. Біоетика в системі охорони здоров’я і медичної освіти: навч. посібник / Г. Т. Терешкевич. Львів: Світ, 2008. 344 с.

Іван Павло II. Сімейне співжиття. Апостольське післясинодальне повчання про завдання християнської родини в сучасному світі, 22 листопада 1981 р. / Іван Павло II. Ватикан, 1981. 120 с.

15. Інформаційні джерела

Про Національну програму планування сім’ї на 1995-2000 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.09.1995 р. № 736. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/736-95-%D0%BF>

Про Національну програму «Репродуктивне здоров’я 2001–2005» Постанова Кабінету Міністрів України від 26.03.2001 р. № 203. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203/>

Про схвалення Концепції Державної програми «Репродуктивне здоров’я нації на 2006-2015 роки»: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.04.2006 р. № 244 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2006-%D1%80>

Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми «Репродуктивне та статеве здоров’я нації на період до 2021 року» : проект розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 р. URL : <https://www.umj.com>.

Про ратифікацію Протоколу № 6 до Конвенції про захист прав і основних свобод

людини, який стосується скасування смертної кари, 1983 року : Закон України від 22 лютого 2000 р. № 1484-III. С. 104. URL :https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_802

Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року (редакція зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021

Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод. Рим, 4.XI.1950. URL : www.hri.org/docs/ECHR50.html

Європейська соціальна хартія, 1961 р., переглянута Радою Європи. Страсбург, 3 травня 1996 р. URL: www.coe.int/T/E/Human_Rights/Esc/

Конвенція про захист прав та гідності людини щодо застосування біології та медицини 1997 р. РЄ. URL: conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/164.htm

Загальна декларація про біоетику та права людини, прийнята ЮНЕСКО, 19 жовтня 2005р. URL:<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001461/146180r.pdf>. 20

Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Інструкції до лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань і типового положення про комісію з питань етики» від 01.11.2000 р. № 281 – втратив чинність. *Наказ* Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Порядку проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань і Типового положення про комісію з питань етики» від 13.02.2006 р. № 66 – втратив чинність. Про затвердження Порядку проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань і Типового положення про комісії з питань етики: *Наказ* Міністерства охорони здоров'я України від 23.09.2009 р. № 690. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-09>

Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження умов і порядку застосування штучного запліднення та імплантації ембріона (ембріонів) і методів їх проведення» № 24 від 04.02.1997 р. – втратив чинність. і. Про затвердження Інструкції про порядок застосування допоміжних репродуктивних технологій : *Наказ* Міністерства охорони здоров'я України від 23.12.2008 р. № 771. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0263-09> – втратив чинність. ii. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні : *Наказ* Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2013 р. № 787. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1697-13>

Наказ Міністерства охорони здоров'я України : Інструкція щодо констатації смерті людини на підставі смерті мозку від 25.09.2000 р. № 226 – втратив чинність. і. Про встановлення діагностичних критеріїв смерті мозку та процедури констатації моменту смерті людини : *Наказ* Міністерства охорони здоров'я України від 23.09.2013 р. № 821. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1757-13>

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

Мультимедійна дошка для проведення занять, ноутбуки, мережа інтернет для індивідуальних завдань, платформа для дистанційного навчання (самостійної роботи студентів) misa; тематичні таблиці до тем, стаціонарні стенди, спеціалізовані підручники, словники та довідники, методичні розробки для викладачів та методичні вказівки для студентів до практичних занять, відеофільми

12. Додаткова інформація

На кафедрі функціонує: науковий гурток з біоетики (керівник – кандидат наук державного управління, доцент Терешкевич Галина Тарасівна (с. Діогена)), заняття відбуваються у теоретичному корпусі на кафедрі (4 поверх)

Веб-сторінка кафедри:

<https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-ukrayinoznavstva/>

Сторінка у фейсбуці:

<https://www.facebook.com/groups/351725249572535>

Укладачка силабуса

к.держ.упр., доц. Терешкевич Г.Т. (с.Д.)